

- Klausau.
- Labas, mama, čia aš.
- Jonatanai, kur tu?
- Aš su Eriku, žvejojame krabus.
- Bet, Jonatanai, jau beveik devynios. Juk žinai, kad rytoj vyksim aplankyti močiutės?
- Taip, mama, bet paklausk...
- Ne, to nebus.
- Ką? Bet tu juk net nežinai, ko noriu paprašyti...
- Žinau. Tu nori likti nakvoti.
- Tai ar galiu, mama? Prašau.
- Ne, Jonatanai, negali. Rytoj anksti kelsimės.
- Ar bent jau galėtum mane pasiimti?
- Ne, išgėriau taurę vyno. Negaliu vairuoti. Juk turi dviratį, ar ne?
- Taip...
- Puiku. Tada greit susimatysim, gerai?
- Gerai, mama.

I

Dorotėja Krug sėdėjo baltoje klebonijos verandoje ir šypsojosi žvelgdama į mirguliuojančią jūrą netoli Ejaholmeno. Vasara buvo nuostabi. Galbūt geriausia, kokia tik buvo Hitros saloje. Bambekliai aiškino, kad visa tai dėl klimato kaitos. Kad klimatas šilo. Kad greitai prireiks Nojaus arkos, tačiau Dorotėja Krug bambeklių nesiklausė. Bambėjo, tiesą sakant, tik Nora Strand, niūri bažnyčios patarnautoja, pas kurią Dorotėja ką tik lankėsi. Labai neigiamai nusiteikęs žmogus. Netekėjusi ir amžinai nepatenkinta viskuo, kas telpa tarp dangaus ir žemės, net ir nauju altoriaus paveikslu.

– Rėmėjai bažnyčioje? Ar dabar kapitalistai spręs, ko reikia Dievui?

Dorotėja galėjo su tuo sutikti, bet taip pat žinojo, kad bažnyčiai reikia remonto. Naujo stogo. Perdažyti. Ir kad iš valstybės gaunamų lėšų toli gražu nepakanka. Dovana iš turtingesnės bendruomenės dalies? Kuo gi tai žalinga?

Hitros sala. Gražioji sala Triondelago pakrantėje, kurioje ji praleido visą gyvenimą. Gamta, vis dar gniaužianti jai kvapą. Vien tik kvapas. Dumblių ir rudadumblių. Ten, apačioje, paplūdimį skalaujančių bangų. Tarsi Dievas būtų surinkęs visa ką geriausia ir sukūręs rojų žemėje. Šviesa. Jūra. Pliki kalnai. Vėjo glostomi medžiai. Visiška laisvė, rojus, na, taip, mažoji bendruomenė dabar šiek tiek sutrikdyta. Dėl tos šeimos, kuriai taip sekėsi, kad dabar ji turėjo daugiau pinigų nei visa šalis kartu paėmus.

Henris Pritsas.

Įmonės „Royal Arctic Salmon“ įkūrėjas ir savininkas. Kažkada buvęs paprastas ūkio darbininkas, dabar multimilijardierius,

vienas turtingiausių pasaulio žmonių, *sėkmės istorija Triondelago pakrantėje*. Ne visiems tai atrodė sąžininga.

– Tarsi tai šeimai dar negana? Ar dabar jiems priklausys ir *bažnyčia*?

Dorotėja Krug papurtė galvą ir pajuto, kad ją šiek tiek erzina ta beviltiškai neigiamai nusiteikusi bažnyčios patarnautoja, kuri pasirodė nepranešusi ir lyg debesis aptemdė nuostabią dieną. Ne, nereikėtų dėl to sukti sau galvos. Senutė atsistojo ir nurinko nuo stalo kavos puodelius ir sausainius. Laikrodis prie lango rodė ketvirtį vienuoliktos – per anksti nedidelei taurei portveino? Ne, žinoma, ne. Dabar, kai senasis kunigas iškeliauvo namo pas savo šeimnininką, ji gali priimti sprendimus pati. Ji atsinešė butelį ir taurelę į saulę ir kaip tik tada pradėjo vibruoti ant stalo gulėjęs jos telefonas.

Na, po velnių.

Argi neįmanoma bent šiek tiek pabūti ramiai?

Juk ji ką tik atsinešė kryžiažodį.

Dorotėja atsiduso ir nuspaudė žalią mygtuką.

– Taip? Dorotėja.

– Ar gali ateiti?

Naujojo kunigo balsas skambėjo kaip visada. Nervingas, susirūpinęs galbūt net labiau nei įprastai. Ji apie tai susimąstė jau pirmą kartą jį sutikusi. Juk kunigai turėtų žmones nuraminti, o ne atvirkščiai, priversti juos nerimauti dar labiau? Viskas bus gerai, manė ji. Jis jaunas ir kilęs iš miesto, įgis patirties ir nurims. Tačiau dabar, praėjus beveik metams, jis vis dar atrodė kaip mažas berniukas, nežinantis, kur jo vieta.

– Turi ateiti, kai kas nutiko...

– Ar vištos vėl pabėgo? Juk žinai, jos gali bėgioti laisvėje, sugriš, kai pačios panorės.

– Ką? Ne, ne, ne tai. Tai dėl naujojo altoriaus paveikslo, turi pamatyti pati, ar tu namie? Ar gali užlipti viršun?

Dorotėja atsiduso ir padėjo portveiną į šalį.

– Dabar?

– Taip. Ar galėtum?

– Ar negali palaukti iki vakaro?

– Ne, ne, manau, kad kažkas mus baudžia. Iš viršaus. Juk sakiau, kad nereikėjo priimti šitos dovanos...

Atrodė, kad jaunasis kunigas tuoj pravirks.

– Duok man dvi minutes.

– Puiku, aš viršuje, zakristijoje.

– Greitai būsiu.

Dorotėja Krug nuėmė nuo stalo butelį su taurele ir išėjo į prieškambarį pasiimti šiaudinės skrybėlės. Pirmiausia niūrioji bažnyčios patarnautoja, o dabar šitas nervingas jaunasis kunigas. Galbūt jau pats laikas? Išsikraustyti į jai pasiūlytą senatvės būstą Filane?

Taip, ji tikrai turėtų tai apsvarstyti.

Išėjusi ant laiptų iškart pamatė kapinėse rymančią figūrą, ir ši privertė ją susigūžti.

O ne.

Ar jau šiandien?

Ji užmetė akį į telefoną.

Liepos šešiolikta diena.

Žinoma.

Tiesą sakant, Dorotėja nenorėjo žiūrėti, bet negalėjo susilaikyti.

Anita Holmen.

Mama.

Priešais tuščią kapą.

Prieš trejus metus.

Čia, saugioje Hitros saloje.

Jos berniukas išvažiavo dviračiu namo iš draugo ir nuo to laiko niekas jo nebematė.

Jonatanas Holmenas.

Aštuonerių metų.

Dorotėja susigėdo.

Kad ji anksčiau to nepadarė.

Nenuėjo su ja pasikalbėti.

Prarasti sūnų?

Ne, žinai ką?

Ji buvo kilusi iš Triondelago, įpratusi laikytis atokiau nuo asmeninio žmonių gyvenimo, bet dabar tikrai pakaks.

Treji metai?

Jokių vaiko pėdsakų?

Ne, reikia tai padaryti.

Dorotėja Krug užsidėjo šiaudinę skrybėlę ir greitai, tvirtu žingsniu patraukė kapinių link.

2

Mia Kriuger vėl prabudo nuo šaižių žuvėdrų klyksmų, bet šį kartą viskas buvo kitaip. Tamsiaplaukė žmogžudysčių detektyvė praeitą vakarą sėdėjo ant uolos, žvelgė į atvirą jūrą ir bandė suprasti, kas ji. Vaizdas šiame sename baltame name, kurį ji įsigijo atokioje saloje, sukrėtė. *Mano senasis aš*. Ją pykino, kol tvarkė nedidukę svetainę. Visokių spalvų ir formų tabletės. Vienos iš gydytojų, kitos iš tokių vietų, kad jai labiau patiktų pamiršti, jog apskritai ten lankėsi. Tušti skimbčiojantys buteliai ant grindų ir virtuvės stalo, bet blogiausia buvo kalendorius. Data, kurią ji apibraukė. *Balandžio dvidešimt pirma diena*. Tądien ji turėjo mirti. Viską užbaigti. Vėl susitikti su savo dvyne seserimi. Sigrida. Kuri iškeliavo iš šio pasaulio prieš dešimt metų purviname Oslo rūsyje su adata rankoje. Jų nebėra. Mama, tėtis. Močiutė, kuri buvo tokia panaši į ją, kuri suprato ją geriau nei ji pati save. *Matai dalykus, kurių kiti nemato, ar ne, Mia?* Visa šeima. Visi mirė. O tada visas tas vargas. Žmogžudysčių detektyvė elitiniame šalies skyriuje. Vadovaujamame Holgerio Munko Maribu gatvėje 13. Pačios sunkiausios bylos. Jos atsakomybė. Pasaulio vargas. Ant jos pečių.

Bet nebeilgam.

Mia patraukė ploną vasarinę antklodę į šalį ir atsargiai nužingsniavo per girgždančias palėpės grindis. Švelnus vėjelis kilnojo užuolaidas. Prieš septynias dienas ji paliko žmogžudysčių detektyvės darbą Osle ir nuo tada leido laiką čia. Viena. Ediojos saloje. Savo nuosavoje saloje. Kelios minutės valtimi nuo Hitros salos. Saulė kaboją aukštai danguje, krištolo skaidrumo vanduo ramiai blizgėjo už uolų. Lankydamasi čia pastarąjį kartą nieko nejuto.

Buvo apsvaigusi. Apdėjusi. Lyg ne šiame pasaulyje. Skaičiavo dienas kalendoriuje. Sugrįžti atgal buvo tikras šokas. Paastrėjusiais pojūčiais. Blaivia galva. Pranyko netgi tas gumulas skrandyje, dabar nė nepastebėjo jį turinti.

Matai dalykus, kurių kiti nemato, ar ne, Mia?

Ji ramiai nuėjo į vonią ir prisivertė atsistoti priešais veidrodį. Šitoje pačioje vietoje stovėjo mažiau nei prieš metus. Apsiblausiomis akimis. Ilgi, tamsūs plaukai krito ant skruostų. Plonytė, visiškai sulysusi, jau beveik mirusi. Ji suskaičiavo patirtus sužalojimus. Per dešimt metų policijoje. Trūko mažojo piršto galiuko nuo viršutinio sąnario. Randas virš kairės akies.

Mia atsargiai nuėmė tvarstį nuo klubo ir su palengvėjimu konstatavo, kad žaizda pradėjo gyti. Pastaroji jos byla. Persekiojotas. Šovė į ją iš arti. Pirmiausia į blauzdą, tada į klubą. Ji priėjo arčiau veidrodžio ir apžiūrėjo žaizdą. Rando audiniai atrodė gerai. Dar diena ar dvi, ir tvarsčio nebereikės. Ji galės vėl šokti į jūrą. Nardyti. Svajojo panirti po vandeniu nuo tada, kai priplaukoje pririšo valtį. Jos nuosava priplauka. Nuosava sala. Jausmai liejosi per kraštus. Mia Kriuger verkė retai, bet pakeliui į mieląjį namą nubraukė ašarą.

Ji gyva.

Bet tik ji viena.

Tiesiog sėkmė.

Jei Munkas nebūtų jos čia suradęs.

Dėl bylos, kuri sugrąžino ją į Oslą.

Dabar geriau.

Daug geriau.

Mia mintyse padėkojo likimui ir nuėjo į dušą.

Pasvarstė, gal pasilikti čia, jūroje, ilgiau, dar kelias savaites, bet ne, ji pažadėjo. Tuoj ateis ruduo. O tada žiema. Sausio mėnesį čia prasidės audros, ne, taip netinka, iki to laiko reikia susirasti naują gyvenamąją vietą. Mamai, tėčiui ir močiutei priklausę namai Osgorstrande jau seniai parduoti. Jos butas Osle – irgi. Mia ilgai svarstė, ką daryti toliau. Ji ir jos sesuo Sigrida visada svajojo

iškelti į Šiaurės Tailandą, atidaryti nedidelį barą, bet viena ji to nenorėjo daryti.

Bet tada paskambino jis.

Jos korėjietis draugas Čenas.

– Labas, Mia, sklinda gandai, kad neturi kuo užsiimti. Ar išėjai iš policijos?

Jos senasis treneris, dabar vadovaujantis kopinėjimo stovyklai Pietų Prancūzijoje. Energingi jaunuoliai linksminosi laipiodami specialia siena, o jis pats gavo finansavimą naujų, beveik neįkopiama maršrutų paieškai.

– Man reikia daugiau instruktorių. Kodėl tau neatvykus čia?
Tobula.

Ji išėjo iš dušo ir nusišypsojo vien nuo minties.

Viena, čia?

Taip, fantastika.

Bet ji negalėjo pasilikti čia visam laikui.

Pakopinėti kelerius metus Prancūzijoje?

Gyvenimas nuostabus.

Mia šypsodamasi nuėjo į virtuvę, išsivirė puodelį espresso ir nužingsniavo basomis ant lygių, jau nuo rytinės saulės išilusiu uolų. Šviesa čia buvo nuostabi, beveik nežemiška. Ir dieną, ir naktį. Ji beveik džiaugėsi, kad automobilis neveikė taip, kaip turėtų, ir ji galėjo čia praleisti dar kelias dienas.

– *Ateisiu, kai jaguaras bus sutaisytas, gerai?*

– *Žinoma, ateik, kai tik panorėsi.*

Automobilis.

Ji turėjo nueiti ten šiandien.

Taip pat šiek tiek apsipirkti.

Mia jau ruošėsi grįžti į namą, bet pamatė įlankon įplaukiančią valtį.

Kas tai galėtų būti?

Ji čia nieko nepažinojo.

Mia apsimovė džinsus ir nuėjo uola žemyn.

Maža valtelė.

Laivelyje buvo mergaitė, gal dešimties ar vienuolikos, šviesūs, besiplaikstantys plaukai ir gėlėta vasarinė suknelė.

– Ar tu ta garsioji policininkė?

Mergaitė nekantraudama išlipo iš valtės ant prieplaukos.

– Ar taip?

Mia nusišypsojo.

– Galbūt. O kas tu?

– Turi man padėti.

Mia jautė jos žvilgsnio rimtumą.

– Aš Sofija. Tai mano kaltė. Kad Jonatanas pradingo. Ar gali man padėti? Labai prašau.

3

Lukas Eriksenas pakilo nuo rašomojo stalo, nužingsniavo prie mažyčio kabineto sienos ir nukabino savo žmonos fotografiją. Iškilmingai nusinešė ją prie stalo, atsargiai paguldė į stalčių ir sėdėjo spoksodamas priešais save. Pašalino tiek, kiek galėjo. Jos drabužių. Asmeninių daiktų. Viską supakavo į dėžės. Jei galės, atsikratys. Jei ne, bent jau sudės ten, kur negalėtų jų kasdien matyti. Galbūt į palėpę arba rūšį. Kiek įmanoma daugiau. Nuotraukas irgi. Nebedarys taip, kaip iki šiol, nebesėdės vakarais namie, tuščiam name priešais kompiuterio ekraną, vėl ir vėl peržiūrindamas tuos pačius vaizdo įrašus, pirštais glostydamas gražų jos veidą.

Lukai, ar tu vėl filmuoji, baik, Lukai, aš nepasidažiusi, negražiai atrodo.

Jis vėl atsistojo, priėjo prie kavos aparato, bet taip ir liko stovėti su puodeliu rankoje. Nuo tada, kai paskutinį kartą ją matė, praėjo vieni metai trys mėnesiai ir keturios dienos, ir ilgėjosi jos taip, kad kartais nebežinodavo, kur dėtis.

– *Hitros šerifo kabinetas, Lukas klauso.*

– *Įvyko nelaimingas atsitikimas.*

– *Kur?*

– *Apačioje, tunelyje. Vienas automobilis išvažiavo į priešpriešinę juostą. Čia visiškas chaosas.*

– *Ar paskambinote 112?*

– *Taip, jie pakeliui... bet, Lukai?*

– *Taip?*

– *Tai Amanda.*

– *Ką?*

– *Amanda. Čia jos automobilis.*

Lukas persigalvojo. Jausdamas pykinimą perėjo kabinetą, atidarė stalčių, nunešė nuotrauką atgal ir ranka perbraukė stiklą.

– Atsiprašau, Amanda.

Jis krūptelėjo suskambus telefonui ant rašomojo stalo. Jautė, kad tas patarimas, kurį gavo, tikriausiai buvo teisingas.

– *Lukai, nemanau, kad turėtum dirbti. Vis dar per anksti. Turėtum duoti sau daugiau laiko.*

Nedirbti?

Ne, taip jis negalėjo.

Sėdėti namie? Be jos?

To nebus. Taip netinka.

Jis turėjo sugrįžti į visuomenę.

Būti naudingas.

Lukas Eriksenas susikaupė, nutaisė oficialų balsą ir pakėlė ragelį.

– Hitros šerifo kabinetas, Lukas klauso.

– Labas, Lukai, čia Dorotėja. Ar turi laiko?

– Žinoma, Dorotėja, kas nutiko?

– Bažnyčioje įvyko nedidelis incidentas. Kunigas ganėtinai nusiminęs. Gal turėtum galimybę užsukti, jei nesi užsiėmęs?

Lukas nusišypsojo.

Užsiėmęs?

Hitros salos šerifo kabinetas iš tikrųjų dirbo tik dvi dienas per savaitę. Nuo dešimtos iki antros valandos, ir tai bylojo apie tai, kiek šioje mažoje salelėje įvykdavo nusikaltimų. Anksčiau, kai kabinetas būdavo uždarytas, jis važinėdavo į Urkangerį, tačiau įsiklausė į gautą patarimą. Pasiliko tik tas nedideles pareigas Hitroje, todėl dabar dirbo tik pirmadieniais ir trečiadieniais.

Trečiadieniai.

– *Ar tikrai privalome tai daryti kiekvieną trečiadienį, Lukai, ar neužtektų vieno karto per mėnesį?*

Jos veidas veidrodyje. Taip gerai pažįstamas žvilgsnis, lyg erzinantis, bet vis dėlto ne, automobilio raktelių skimbčiojimas, kvepalų kvapas, kai ji priglausdavo lūpas prie jo skruosto.

– Ir būk toks geras, žaisk šiandien šiek tiek geriau, sutarta? Man pabodo pralaimėti.

Keturios poros.

Visada tas pats.

Juokas ir gėrimai, ir galiausiai jis visada būdavo tas, kuris turėdavo vairuoti namo.

Šeštadienį jis būdavo laisvas, bet ne visai.

Žinoma, jei kas skambindavo, turėdavo atsiliepti.

– Ar tu čia, Lukai?

– Atsiprašau, Dorotėja, gal galėtum pakartoti?

– Bažnyčioje įvyko nedidelis incidentas. Niekio ypatingo, bet juk žinai kunigą, jis dėl visko jaudinasi. Gal galėtum užsukti?

– Žinoma, galiu ateiti dabar.

– Puiku, tada netrukus pasimatysim.

Kaip robotas.

Kartais taip jausdavosi.

Lyg būtų tik mašina.

Niekas nebedžiugino.

Pabusdavo didelėje lovoje.

Vienas.

Valydavosi dantis.

Vienas.

Valgydavo pusryčius.

Vienas.

Vakarais sėdėdavo priešais televizorių.

Vienas.

Lukas Eriksenas sunkiai atsistojo, pasiėmė nuo kabliuko prie durų raktus ir nusileido laiptais. Akimirką tyliai pasėdėjo prie vairo, galiausiai spustelėjo nuotolinio valdymo pultelį, atidarė garažo duris ir išvažiavo policijos automobiliu į saulę.

Lauke saulėta. Jau šis tas. Vasara iki šiol buvo labai graži, viena gražiausių per daugelį metų. Blogas oras. Būtent dėl jo jis tąkart buvo toks skeptiškas.

– *Hitros saloje yra laisva mokytojo vieta, Lukai. Ką manai? Gal persikraustom į šiaurę. Galėtume gyventi mano vaikystės namuose. Argi ne romantiška?*

Atsitiktinumai.

Drugio efektas.

Jei nebūtų vieno įvykio, nebūtų ir kito.

Jei jis tada būtų pasakęs „ne“, ji vis dar būtų gyva.

Viskas būtų tobula.

Meilė iš pirmo žvilgsnio.

Jis persikraustė į Oslą, kad galėtų lankyti policijos akademią. Tikrai nieko neieškojo. Buvo pernelyg užsiėmęs savo reikalais, treniruotėmis. Bėgiojimu. Tai buvo jo gyvenimas. Keldavosi kasdien šeštą. Per metus sunėšiodavo kelias poras bėgimo batelių. Ir būtent taip ją sutiko. Dvidešimtmetę pedagogikos studentę, dirbusią dalį dienos batų parduotuvėje, Majorstua rajone.

Amanda.

Iš Hitros salos.

Dorotėja Krug jau laukė jo prie bažnyčios laiptų.

– Labas, Lukai. Kaip laikaisi?

– Neblogai.

– Juk žinai, kad visada gali pas mane ateiti, ar ne? Jei norėtum pasikalbėti.

– Ačiū. Taigi, sakei, pas jus įvyko incidentas.

– Na, nežinau. Tikriausiai kažkieno išdaiga. Paskambinau tau, nes kunigas reikalavo. Žinai, koks jis, vargšelis, nervingas. Turėjo nueiti prigulti. Ateik, aš tau parodysiu.

Jis nusekė paskui ją laiptais.

– Štai čia.

Jis sustojo vidury bažnyčios ir smalsiai pažvelgė į sieną už sakyklos.

Didžiulis naujas altoriaus paveikslas pakeitė senąjį.

Lukas šyptelėjo ir lengvai papurtė galvą.

– Dabar suprantu, apie ką jie kalba.

– Tikrai?

Senoji atsisuko į jį.

– Manai, kad šiek tiek per daug?

– Na, nežinau...

– Per daug laišos? Žinai, pagalvojau apie tai. Galbūt kas nors suirzo ir nusprendė pasiųsti mums žinutę.

Ji nuėjo prie nedidelio audinio gabalėlio, gulėjusio ant zakristijos grindų.

– Šitos kabojo ant altoriaus.

Dorotėja nuėmė audeklą ir pasitraukė žingsnelį į šoną.

Ant grindų gulėjo trys negyvos varnos.

– Bjauroka, nemanai?

– Tikrai taip.

Eriksenas priklaupė ir pakėlė vieną paukštį nuo akmeninių grindų.

– Kas nutiko jų akims?

Dorotėja šiek tiek susiraukė.

– kažkas išbadė.

– Taigi.

Jis atsargiai paguldė paukštį atgal.

– Be to, štai ten, nežinau, ar tai žinutė ar kas nors kito.

Dorotėja parodė į pritvirtintą prie vieno paukščio kojos metalinę plokštelę.

Lukas apvertė paukštį ir pažvelgė į išgraviruotus simbolius.

– KTTY3?

– Taip, manęs neklausk. Nenumanau, ką tai reiškia. Galbūt tas paukštis pažymėtas. Žinai, ornitologai ir panašiai. Nežinau. Visa tai bjauroka.

– Ir jos kabojo štai ten?

– Taip. Ryte. Ką manai?

Senoji sukryžiuo rankas ir susirūpinusi pažvelgė į jį.

– Sunku pasakyti.

– Kažkieno išdaigos?

– Greičiausiai. Bet vis tiek nemalonu. Gerai, kad paskambinai.
Paklausinėsiu aplinkui.

– Ačiū, – padėkojo Dorotėja, draugiškai perbraukė ranka jam per nugarą ir pirma išėjo iš bažnyčios.